

СЕКЦІЯ «ГЕРМАНСЬКА ФІЛОЛОГІЯ»

ГРАФІЧНА НЕВЕРБАЛІКА

Кобяков О.О., *аспірант*

Мовчання зазвичай позначається трьома крапкам та тире – знаками, що імплікують психічний стан мовця. Графічним знакам як специфічним метаодинацям притаманні процеси термінологізації та детермінологізації. Універсальним для пунктуаційних знаків сучасної англійської мови є їх поліаспектність та поліфункціональність. У своїй еволюції графічні знаки реалізують послідовно граматикалізовану та семантичну функції. Характерним є вживання пунктуаційних знаків для позначення семантичних девіацій.

Не всі графічні знаки актуалізують семантичну функцію, але всім притаманне синтаксичне паузальне навантаження. Під терміном графіка мовчання ми розуміємо пласт пунктуаційних знаків, які в умовах релевантних ситуацій корелюють із силенціальним ефектом та візуально його екстреріоризують. В англійському художньому дискурсі феномен мовчання позначають такі семантизовані знаки, як: тире, три крапки, редульковані знаки оклику та питання сумісно з трьома крапками.

Лінгвісти виокремлюють дві основні функції пунктуаційних знаків: граматико-синтаксичну та експресивну. Позиція графічних знаків залежить від характеру членування висловлювань. У середині речення вживається кома, крапка з комою, тире, дві крапки, три крапки. Парні графічні знаки (кома, тире, лапки, дужки) співвідносяться із різними блоками. У кінці речення вживається крапка, знак оклику або питання. Тире та три крапки можуть бути граматикалізованими при позначенні просодичних паузаций та семантизованими при кореляції із силенціальним ефектом. Поліфункціональні знаки пунктуації мають знакову природу, що дозволяє представляти семіотичний код адекватно та валідно. Силенціальний ефект позначається в англійському художньому дискурсі за допомогою пунктуаційних знаків графіки мовчання.

На письмі в англійському художньому дискурсі силенціальний ефект передається здебільш трьома крапками та тире, які вказують на емоційно-психологічний стан комуніканта та актуалізацію вторинної, деривативної функції графічних знаків. Ядро пунктуаційної системи англійської мови складають графічні знаки, що поділяються на розділові знаки типу крапки або крапки з комою та на

такі відділяючі знаки, як подвійні знаки (дужки або лапки). Пунктуаційні знаки відмежовуються від засобів параграфеміки та діакритичних знаків написанням, символами та комбінаційними можливостями.

Розглядати графіку мовчання доцільно у домені розділових знаків, беручи до уваги спеціальне значення пунктуації, та віддаючи належну роль допоміжним засобам (параграфеміці) при членуванні текстового простору на глави, параграфи, абзаци, при селекції стилістичних прийомів та графічних позначеннях на полях сторінки, оскільки графіка мовчання не є граматикалізованим феноменом.

Мовчання має свою систему графічної невербаліки: тире, три крапки, знак оклику та три крапки, знак питання та три крапки. За формою такий графічний знак як тире, що позначає мовчання, є семантизованим знаком, але при зміні ситуації відбувається своєрідна міграція знаку. Так, подвійне тире, яке слугує для уточнення або роз'яснення, потрапляє до сфери граматикалізованих знаків. Граматикалізовані знаки поділяють речення та фрази на письмі, графіку мовчання представляють семантизовані знаки позначення силенціального компонента комунікації.

Графічні знаки вбирають в себе риси цілих епох, можуть приймати різну форму, змінювати своє значення та запозичуватися – так само, як і лексичні одиниці. З плином часу знаки змінюють функції, відбувається перегрупування знаків; один і той же знак може входити в більш, ніж одне угруповання. Знаки пунктуації, членуючи текстові блоки на складові, імплікують авторський емоційний стан, підтекст, ритміку мовлення. Омонімія графічних знаків є очевидною з огляду на однакову представленість вихідних та похідних форм, з одного боку, та первинних і вторинних функцій, з іншого. Вторинні функції позначаються невербальними та вербальними екстеріоризаторами силенціального ефекту.

Невеликий за обсягом корпус графічних знаків позначений потенційною адаптивною силою, що проявляється у феномені їх поліфункціональності, наявності семантичних та синтаксичних функцій, які реалізуються як порізно, так і сумісно. Для графічних знаків базовою функцією є членування синтагм. Семантична функція графічних знаків екстеріоризує емоційний стан мовця. Вторинна функція графічних знаків експлікується у текстах за допомогою релевантних до ситуації номінацій.

Експлікація знаків мовчання як екстеріоризаторів силенціального ефекту детермінується тенденціями лінгвістичної науки, преференціями вчених, іманентністю мовної системи та еволюційними процесами самих метазнаків.